

WANDELINGEN

Raad van State staatsgevaarlijk?

Is de Raad van State staatsgevaarlijk? Met die uitdagende vraag - de uitspraak is oorspronkelijk van Frank Van Massenhove van de FOD Sociale Zekerheid - opende advocaat Simon Bekaert (zoon van oud-stafhouder Paul Bekaert) het gerechtelijk jaar in Brugge. Reden voor het onderwerp is de groeiende kritiek op de uitspraken van de Raad van State, die belangrijke infrastructuurwerken kunnen stilleggen bij de minste klacht van een burger, om nog maar te zwijgen over de lange lijst benoemingen die geschorst of vernietigd werden omwille van - soms zeer pietluttige - procedurefouten. De Raad van State is omstreten, zoveel is zeker, al wijst Bekaert er in zijn rede op dat dat al sinds de oprichting in 1946 het geval is.

Op de vraag over het staatsgevaarlijk karakter van de raad kwam geen antwoord. Wel was de toespraak een interessant overzicht van problemen en mogelijke oplossingen voor de bestuurlijke wanorde die vandaag soms heerst.

De uitspraken van de Raad van State zijn vaak formalistisch, en niet altijd in verhouding tot de vormfout, en dat begint al bij de ontvankelijkheidsbeslissing. Al ligt dat zeker soms evenveel aan de wetgeving als aan de raad. 'Bepaalde ontvankelijkheidsvoorwaarden en hakbijtermijnen lijken in de wet ingeschreven met de bedoeling de rechtzoekende te doen struikelen', stelt Bekaert, waarna hij een even hilarische als pijnlijke oplijsting geeft van de struikelstenen die de - zowel federale als Vlaamse - wetgever in de procedures heeft ingeschreven. Genre: kan taxipost gebruikt worden voor een aangetekende zending?

Ander probleem is volgens Bekaert de overijverige Vlaamse ambtenarij, die te vaak procedures aanspant tegen andere overheden. 'Overheden vechten elkaars beslissingen aan bij de bestuursrechter, terwijl ze nochtans geacht worden om dezelfde doelstellingen na te streven en hiertoe constructief en oplossingsgericht bij te dragen.'

Los daarvan stelt Bekaert dat de Raad van State procedurefouten te streng bestraft, en vaak het normdoel uit het oog verliest. Ook vraagt hij zich af of de raad niet al te dicht bij een inhoudelijke evaluatie komt, als hij zich buigt over de vraag of een regering voldoende rekening heeft gehouden met bepaalde adviezen.

Bekaert laat zich alvast positief uit over circulerende hervormingsvoorstellen, waarbij de Raad van State de gevolgen van een vernietiging zou kunnen handhaven, in combinatie met de mogelijkheid om een schadevergoeding toe te kennen. Ook pleit Bekaert voor de wettelijke verankering van het relativiteitsvereiste: men kan geen beroep doen op een norm die voor een ander is geschreven.

Ander interessant voorstel: geef het auditoraat een bemiddelingsrol. Zo komt men misschien tot een aanvaardbare oplossing voor iedereen, in plaats van alleen maar te schorsen of te vernietigen, waarbij uiteindelijk iedereen gefrustreerd achterblijft.

Ook de bestuurlijke lus, waarbij overheden - maar ook klagers - de kans krijgen om bepaalde fouten recht te zetten, komt als remedie voor bestuurlijke chaos naar voor.

Tot slot stelt Bekaert voor om ook de procederende burger wat aan banden te leggen: via het principe van de 'wakkere burger' zou het administratieve rechtscollege kunnen nagaan of de klager al in een eerder stadium een beslissing had kunnen aanvechten. Zo ja, dan maakt een nieuwe procedure geen kans meer.

Belg is zeer querulante Europeaan...

Want er wordt in België wat afgeprocedeerd. De Belgen procederen dubbel zoveel als de gemiddelde Europeaan. Dat zeggen wij niet, dat zegt de Raad van Europa in een recent rapport. De Commissie voor de doeltreffendheid van de justitie van de Raad van Europa onderzocht voor 46 van de 47 verdragsstaten bij het EVRM de werking van justitie.

Volgens het rapport kregen de Belgische burgerlijke rechtbanken en rechtbanken van koophandel in 2010 6.338 nieuwe geschillen per 100.000 inwoners te verwerken. Het Europees gemiddelde bedraagt 2.738.

Het rapport toont verder dat het budget voor justitie in de periode 2008-2010 met 10 procent steeg. Het aantal rechters daalde in de periode 2006-2010, België heeft nu zo'n 14 rechters per 100.000 inwoners. Dat is weinig in vergelijking met andere Europese landen. De verdeling man-vrouw is beter: 53 procent mannelijke magistraten tegenover 47 procent vrouwelijke, al zijn de meeste voorzitters nog wel mannen, zeker in de hogere rechtscolleges.

Het beeld van de procederende Belg wordt

trouwens bevestigd in een studie van de Belgische vzw bMediation, die zich bezighoudt met bemiddeling. De vzw organiseerde in juni een rondvraag bij de 1.000 erkende Belgische bemiddelaars. Daaruit blijkt dat het aantal bemiddelingen in België heel laag blijft: de voorzitter van de vzw, Theo de Beir, stelde daarom voor om bemiddeling in een aantal gevallen verplicht te stellen, maar daar had de minister van Justitie geen oren naar. Zij wil wel meer sensibiliseren, zodat meer burgers én magistraten de weg naar een bemiddelaar vinden.

...maar wordt slecht bediend

Veel praktijkervaring bij de Belgische rechtzoekende dus, en daar deed de Antwerpse Karel de Grote Hogeschool dan weer haar voordeel mee. Voor de tweede keer hield die een bevraging over de klantgerichtheid en klantentevredenheid van advocaten en burgers bij het Antwerpse gerecht. Waar vorige keer het hof van beroep aan de beurt was, werden nu de rechtbanken van eerste aanleg in Antwerpen, Mechelen, Turnhout en Tongeren onder de loep gelegd. 293 rechtzoekenden en 464 advocaten werden ondervraagd.

Wat is de - al bij al weinig verrassende - conclusie? De respondenten bleken niet zo tevreden over de service: vooral de lange wachttijden en de openingsuren van de griffie blijven pijnpunten. Ook het jargon en de vaktaal blijven, ondanks inspanningen, voor problemen zorgen. Rechtbankvoorzitter Jacques Mahieu van Antwerpen stelde voor dat laatste probleem alvast een samenwerking met de vzw Wablieft in het vooruitzicht.

Gewone mensen (1)

Een opmerkelijke nieuwe columnist in het Nederlandse Algemeen Dagblad: officier van Justitie Pascale Bruinen gaat er stukjes schrijven over haar werk bij het openbaar ministerie, en vooral over de dilemma's waarmee ze te maken krijgt. Ze wil laten zien dat een officier van Justitie 'ook maar gewoon een mens is: 'Als officier van justitie sta je in de rechtszaal als boegbeeld van de maatschappij. Je moet de belangen van het slachtoffer meewegen, maar ook een verdachte heeft zijn voorgeschiedenis. Dat is een subtiel weegproces. Daar moet je keuzes in maken. Soms slaat die balans iets door naar de verdachte, omdat hij bijvoorbeeld niet 100 procent toerekeningsvat-

baar voor officie leggen. Brui voer en e pott zwai droegen.

Ge

Ook non mer tal j de r Châ mer trou zoel die to d ker wat duiden Ik z pro daa recl Of one gee hou dig kluu ter mo Nel me der uit ver uit do fot ver we We me rit De let 12 da